

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvezčer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znača.

Za oznanila plačuje se od četrstopne petf-vrste po 6 kr., če se oznanila jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Frana Kojmanu hiši „Gledališka stolba“.

Upravnost naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavnop. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“
velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta	3	"	30	"
„ jeden mesec	1	"	10	"
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,				
30 kr. za četrt leta.				

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta	4	"	—	"
„ jeden mesec	1	"	40	"

Upravljanje „Slov. Naroda“.

Jezikovne naredbe pravosodnega ministerstva.

Po „Slovenskem Pravniku“ smo ponatisnili naredbo pravosodnega ministerstva z dné 31. decembra 1882. št. 19.947, s katero je sodnikom na Slovenskem ukazano izdajati ne samo odloke, dekrete itd., ampak tudi razsodbe v slovenskem jeziku, ako je dotedna uloga bila slovenska. Ob jednem izreka v tej naredbi pravosodni minister pričakovanje, da se bodo sodni uradniki prej ko prej toliko naučili slovenskega jezika, „da njih slabje znanje tega jezika ne bude nikakor zadrževalo izpeljavanja jezikovne ravnnopravnosti“.

Čuditi se moramo počasnemu uradnemu postopanju, katero je prouzročilo, da je ministerska naredba z dné 31. decembra 1882. še le pol leta potem (po „Pravniku“ meseca julija t. l.) razposlana bila sodnikom, katerih se tiče. — Mnoge pritožbe so dohajale to polletno dôbo v javnost in tudi do pravosodnega ministerstva, rekoč, da se pri sodiščih na Slovenskem ne priznava slovenskemu jeziku jednakopravnost z nemškim itd.

LISTEK.

Klara Milič.

(Ruski spisal J. C. Turgenjev, poslovenil J. P.)

(Dalje.)

XVI.

Aratov dobil je svojega sangviničnega prijatelja doma. Govoril je malo ž njim, pokaral ga, da je čisto pozabil njega in tetó, — poslušal nove pohvale zlate ženske, kneginje, od katere je Kupfer ravnokar dobil novo kapo, prešito z ribjimi luskami... Usel se je pred Kupfra, pogledal mu v oči, in povedal mu, da je bil šel v Kazan.

Ti si šel v Kazan? Po kaj?

— Da bi zbral material o njej... o Klari Milič.

— O tej, ki se je otrovala?

— Da.

Kupfer zmajal je z glavo. — Lej, kako si ti čuden in prikrit človek! Tisoč vrst prehodil si sem

Pravosodno ministerstvo je vsled teh mnogih tožeb izdalo zadnjo spomlad novo naredbo sodoščem v našej domovini, ki slove:

„Zgodilo se je, da so se slovenske uloge nemško reševale. Vsled tega se sodošča opominjajo na ukaze pravosodnega ministerstva, zadevajoče rabo slovenskega jezika, z dné 18. aprila 1882. št. 20.513 in z dné **31. decembra 1882. št. 19.947**, po naredbi visokega c. kr. predsedništva višjega deželnega sodošča z dné 31. maja 1883. št. 4791.“

V tej novej naredbi se pravosodno ministerstvo sklicuje na svojo naredbo z dné 31. decembra 1882. št. 19.947, katero je „Pravnik“ razglasil in opominja sodnike na njo. Toda ta prva v novej naredbi že citirana naredba z 31. dné decembra 1882. št. 19.947 je bila od predsedništva prvostopnih sodnih dvorov, kakor čujemo, še le ob jednem z drugo ravno proglašeno naredbo razposlana in sodoščem na znanje dana.

Hvaležni smo gospodu baronu Pražáku za njegovo energično doslednost, samo to se nam zdi, da svojih ukazov ne izdaje po uspešnem potu. Dr. Pražák je proglašil kot svoje načelo v izpeljevanju jednakopravnosti pri sodoščih nadaljevanje postopanja svojih prednikov ali doslednost pravosodnega ministerstva. Prosimo torej nj. ekscelenco, naj svoje naredbe, s katerimi zakone izpeljava, razglaša tako, kakor je njegov prednik dr. Glaser proglašil jezikovno naredbo za Dalmacijo, t. j. v deželnem in državnem zakoniku. Ker stanujemo Slovenci po več deželah, bil bi pač državni zakonik pravosodnemu ministru najprimernejši organ za razglas takih naredeb, kakor so gori imenovane, da bi tudi prebivalstvo, stranke, in to hitro in avtentično poizvedele, kako je postopati sodoščem.

Tako bi tudi Slovenec vedel, kar je bilo Dalmatincem razglašeno, „da se imajo pisati zapisniki v tistem deželnem jeziku, v katerem se je storilo

in tja... pa zakaj? A? Ko bi že bil kak ženski interes!! Tedaj bi razumel vse! Vsake neumnosti! — A da bi samo material nabiral, kakor govore pri nas — učenjaki... Dragi moj! Za to je statistični komitet! — No, ali si se seznanil s starko in sestro? Ne res, da je čudovita deklica?

Čudovita, — pritrdiril je Aratov. Ona mi je povedala mnogo zanimivega.

— Ali je povedala, kako se je otrovala Klara?

— To je — kako misliš?

— Na kakšen način?

— Ne... Bila je preveč otožna... Nesem se upal jo preveč popraševati. Ali je bilo kaj posebnega?

— Se ve, da je bilo. Pomisli: moral je ravno tisti dan igrati — in je tudi igrala. Vzela je steklenico strupa seboj v gledališče, in izpila ga pred prvim dejanjem — pa vendar je igrala ves prvi akt. S stupom v sebi! Kaka trdna volja! Kak značaj! Pravijo, da s tako živostjo in s takim čuvstvom še ni igrala nobene role! Občinstvo ni nič sumilo, rokoploskalo je in klicalo... Ko je palo

ustno izrecilo, „da se imajo rešitve izdajati v tistem deželnem jeziku, v katerem se je za nje prisoilo“, in „da se imajo razloke, brez kakih prošnje storjene, izdajati v tistem deželnem jeziku, katerega govori stranka, ki ima razloko dobiti“.

Upamo, da bomo še doživel takoj odločnih ukazov za Slovence, kakor jih je prejšnji pravosodni minister dr. Glasér dal Dalmatincom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. avgusta.

Včeraj po noči bila je zopet konferenca **ogerskih** ministrov, v katerej je premier Tisza poročal o položaji v Hrvatski ter stavljal pozitivne nasvete, katere je ministerski svet soglasno odobril. Tako včeraj odpotoval je Tisza na Dunaj, da predloži kroni te ministerske ukrepe, od katerih vzprejema bode odviselo, ostanejo li ogerski ministri na svojem mestu. Vlada je vsled zadnjih Dunajskih konferenc skoro prepričana, da dobé ukrepi ogerskega kabinta Najvišje potrjenje. Ti sklepi so baje zelo daleč sezajoči ter energični; o podrobnostih pa se hrani sedaj še stroga tajnost.

V zadnjem shodu **hrvatskih** deželnih poslancev, ki je imel bolj značaj prijateljskega razgovora, poudarjal se je od narodne stranke želja, da naj bi opozicija ne samo v tem vprašanju, v tem ne posrednem povodu združenja, zavzela stališče narodne stranke, nego da naj bi sploh v vseh vprašanjih javnega blagostanja ne stala tako ostro nasproti. Glede sabora se je ukrenilo, da ga sicer predident sme postavno sklicati, ker pa sedaj ni prave vlade, nego samo administracijo, se more sabor sklicati še le po imenovanju novega bana in po sporazumljenji narodne stranke ž njim in njega vlado. Iz opozicijskih poslancev obljubil je dr. Vojnović v imenu neodvisne stranke, da bode nje glasilo na prebivalstvo pomirjuče uprivalo. Član stranke prava Fr. Folnegović pa je dejal, da nema upliva na svojo stranko. V tem shodu se ni storilo nobenega določega ukrepa.

O **protizidovskih izgredih** piše se iz Zala-Egerszega naslednje, v marsikakem oziru pretirano poročilo: Polkovnik knez Liechtenstein

zagrinjalo, pa je tudi ona na odru. Krč... krč... in čez jedno uro je že umrla! Ali ti jaz nesem pravil tega? In v časnikih je že tudi bilo.

Aratovu so kar roke otrpnele in nekaj mu je zatrepetalo v prsih.

— Ne, ti mi nesi pravil, — odgovoril je nazadnje. Ali ne veš, kaka je bila tista igra?

Kupfer se je zamislil. — Imenovali so mi to igro... V njej nastopi mlada goljufana deklica... Mora biti kaka drama. Klara bila je rojena za dramatične role... In njeni vnanjost... No, kam pa ti? — rekel je Kupfer, pretrgavši svoje pripovedovanje, ko je videl, da je Aratov vzel kapo?

— Meni je slabo, — odgovoril je Aratov. Z Bogom... Pridem drugikrat.

Kupfer ga je ustavil in pogledal mu v obraz.

— Kako si nervozen... pobledel si, kakor glina.

— Meni je slabo — ponovil je Aratov, in iztrgal si roki, za kateri ga je držal Kupfer. Zdaj mu je bilo jasno, da je prišel h Kupfri samozato, da kaj izve o Klari.

— „O neumnej, nesrečnej Klari“...

javlja vsaki dan cesarju telegrafično najnovejše dogode. V terek večer plenilo je baje nad sto oboženih kmetov židovska stanovanja v Berezencze; tako tudi v kraji Udvašely. Legra, Atad. Vsa Zala je podobna velikemu torišču tisočerih roparjev. Občinski predstojniki in sodniki zahtevajo povsod nujne vojaške pomoči. Ako se to početje z vojaško silo ne bodo hitro ukrotiti, se bodo mogli izgredi potem le še s topovi udušiti. V Zala-Lövö, kjer je ognjišče vseh nemirov v komitatu, storile so se najstrožje naredbe, da se preprečijo ponočni nemiri. Cel eskadron konjikov je prišel tja, in po noči prideti iz Šopronja (Oedenburga) še dve kompaniji pešcev. Suemeghski sodnik poročal je podžupanskemu uradu v Budapešto, da so se izgredi vršili tudi v kraji Suemegh, Seurie in Tueske Szent Peter; sodnik zahteva vojakov, da bode mogel uspešno ustaviti se tem nemiram.

Vnanje države.

Oficijozni dopis iz Belgradu v „Pol. Corr.“ naglaša, da so se prijateljski odnosi Srbije z Avstro-Ogersko po zadnjem boravku kralja Milana na Dunaju le še bolj utrdili. Visoko ceni tudi podelitev malega orlovega reda grofu Kalnoky-ju ter nekako obljubuje jednake dokaze najboljših odnosa jev, ko bode kralj bival v Homburgu pri manevrih nemške vojske. — V terek izročil je nemški poslanik grof Brag srbskemu ministru-prvomestniku Piročancu veliki križ rudečega orlovega reda ter je pri dotičnem nagovoru poudarjal, da je to odlikovanje od strani nemškega cesarja dokaz oih prijaznih razmer mej Nemčijo in Srbijo, katere je umel Piročanac ohraniti in pospeševati.

Ruski zastopnik v bolgarskej prestolnici, državni svetnik Jonin, dejal je deputaciji Bolgarov, katera ga je pozdravila, da bosta ruska generala na naročito željo carja vsaj še dve leti ostala v Bolgariji, sicer bi se dežela zopet izročila opasnim in dolgotrajnim strankarskim bojem. Jonin končal je svoj senzačni govor z besedami, da boda Rusija vsako strankarsko delovanje Bolgarov za odstavljenje russkih uradnikov in častnikov smatrala kot direktni upor proti Rusiji in nje vladi.

„Mosk. list“ piše, da na Ruskem in v Nemčiji nikdo ne želi vojne. Rusija da neima interesa napasti Nemčijo; Nemčija pa da ne more imeti v mislih preosnove historične Poljske ter namenu mogočnega soseda ustvariti si slabega. Nemčija da mora v poljskih patrijotih uvideti samo sovražnike, kateri sejejo razpor mej Nemčijo in Rusijo. Interesi Ruske morajo se obračati samo na to, da se bolj nategnejo vezi zgodovinskega prijateljstva z Nemčijo. Nasproti nemškej politiki, katera je Avstrijo izključila iz nemške zaveze ter jej odkazala pot v izhod, zamore Rusija ostati mirna; Avstrija je s tem prej oslabela nego se ojačila ter si nakopalova sovraštvo balkanskih narodov. Na tem da ne sprmeni ničesar prijateljstvo s Srbijo.

Vlada francoske republike ima zabeležiti velik uspeh. Tongkingsko vprašanje, v kolikor zadeva razmerje Francije z Anamom, je rešeno. Cesar Anamski je v 25. dan t. m. podpisal preliminarije pogodbe, katere mu je predložil francoski posrednik Harmann, in s temi je priznal protektorat republike. Ob jednem odstopi Anam Franciji pokrajino Bigne-Thuan, ležečo ob Cochinchini, ter dovoljuje trajno zasesti trdnjavice Thuanan, progo Vigne-Kona in mesta v tongkingskej delti. S tem se nahaja v francoskih rokah vsi znatenitejši dohodi od morja k glavnemu mestu Hué ter v notranje anam-tongkingske dežele, in Francija je zares gospo-

Vender se je, prišedši domov, malo pomiril.

Kako je umrla Klara, to ga je zelo pretreslo... da je igrala „s strupom v sebi“, kakor se je Kupfer izrazil, to se mu ni zdelo ničemur podobno, predzno in neununo. Sedé pri kozlu s Platošo spomnil se je njenega ponočnega prihoda, spomnil se njenega kratkega korzeta in ponočne čepice s širokim trakom (in čemu trak na ponočnej čepici), njene smešne podobe, ki je, kakor zvižganje mašinista v fantastičnem baletu, vse prikazni zdrobila v prah! Napeljal je na to, da je z nova začela pripovedovati, kako je po noči zaslišala krik, poskočila po konci, in da ni mogla hitro najti niti svojih, niti njegovih durij itd. Zvečer je igral z njo karte, potem pa odšel v svojo sobo, malo žalosten, pa še zadosti miren.

Aratov ni mislil na prihodnjo noč in se je tudi ni bal: bil je prepričan, da jo bo preživel, kolikor se da, najbolje. Misel na Klaro se je vzbudila v njem, pa on se je brž spomnil, kako se je ona umorila, in to se mu je gnusilo. In to grdo dejanje zamorilo je v njem vse druge spomine na njo.

dar situacije. Vprašanje je le še, kaj bode Kitajki temu rekel.

Dopisi.

Iz Kropje 30. avgusta. [Izv. dop.] Pravda zoper Kroppiške „gospode“ vršila se 27. avgusta. C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici je izmej neštevilnih nepostavnostij porabilo v zatožbo jedino le to, da „gospodje“ plačujejo kovače z viktualijami mesto z denarjem. V vseh drugih točkah se je kovačem dal svet, posebej tožiti pri kazenski sodniji, kar pa kovači ne bodo ubogali, ker vedo, da je čas zlato; časa pa bi zamudili obilo in bi tudi kazensko sodnijo Radovljško najmanj jeduo leto dolgo okupirali zase, kar bi pa za cel okraj utegnilo imeti slabe nasiedke.

Vsled zgoraj omenjene zatožbe je bilo obsojenih pet „gospodov“, mej njimi oče župan, na 10 gl. globe, oziroma 2 dni zapora. Dva „gospoda“ pa sta bila zarad pomankanja dokazov nekriva spoznana. Tриje naznani so pritožbo na višjo instanco. (Ostale stavke dopisa morali smo z ozirom na drž. pravdinstvo izpustiti, akoravno se slagamo z nazori gospodipisnika. Uredni.)

Iz Smolnika, 28. avgusta. [Izv. dop.] Kje je pa to? Tvojo zvedavost hočem takoj utešiti, ljubičitatelj. Smolnik je občina na severovzhodnem rebru s temnim smerečjem in borovjem obraščenega Pohorja, jako obsežna, če tudi ne jednakobojljena. Nekdaj je na široko slovela zaradi svojih korenjskih posestnikov, naročito zavoljo njihove narodne zavednosti. Kakor mogočna steba smerek in borov, tako krepko so stali tukajšnji kmetje: Hleb, Grizzold, Lampreht in drugi, a teh ni več; mlajši so nastopili; vendar tudi ti priznajo, da so slovenske korenine. Pa o tem drugokrat, danes samo nekoliko besedij o razgledu, ki se ti odpira od tod. Daleč tja do Ogerskega vidiš. Drava, Pozruk, Slovenske Gorice, Maribor ti je na ogled. „Prid' vrh planin, nižave sin,“ in zagledal boš marsikaj veselega in tudi — tužnega. Pod teboj na vzenožji Pohorja leži Ruše. Nekdaj so Rušanje imele svojo Čitalnico: zdaj pa imajo veliko kopo nemškutarjev. Nekdaj so bili tukajšnji učitelji svojega naroda vroči ljubitelji: a zdaj so najemniki in plače prejemniki.

Meseca marca umrl je Ruški nadučitelj I. Kocmut. Mož bil je jeklenega značaja. Oh ta stara šola zaničevana je pač narodne in značajne učitelje vzgojevala! Res neso s toliko raznovrstno šaro napolnjevali si svojih glav, a srce bilo jim je čudno krepko do zadnjega izdihljeja za svoj narod. Ž njim so v tesnej zvezi živeli, zanj so delovali, ž njim se veselili in žalovali. Blagor jim in vječnaja pamjet!

Zdaj imajo Ruše novega, mladega nadučitelja. Čudno je to, da dandanes redkokrat nahajamo ono navdušenost za pouk, kakor je vzplamela v prvih časih nove šole. Vse gre nekako po geslu: „laissez faire, laissez passer“.

Povsod pogrešamo ono neogibno potrebno prožljivost in elasticitetoto, ki ste krepili nekdanje naše

šolnike. Novi nadučitelj — to slišim en passant — je izpodrinil veliko starejšega in izkušenejšega, a narodnega kompetenta. Mej ljudstvom je govorica, da je moledoval od Poncija do Platata in Bog zna s katerimi sredstvi je ude okrajnega šolskega sveta nemškutarskega dò solz ganil, da so a priori vsi od nadzornika do duhovnega zastopnika glasovali zanj. Čul sem govoriti o petletni liaisoni, katera bi bila glavni motiv za one gospode. To bi torej bili novi razlogi, je-li kdo sposoben, ali ne. In ljudstvo se ni varalo. Kajti te dui zapel je g. L. Bogu „Himnu“ sladko pesnico. No, to ni zgodovinske važnosti. Bolj zanimljivo je naslednje. Po smrti I. Kocmuta bil je dlje časa poludnevni pouk na dvozrednici. Da takšno nereditno poučevanje nikakor ni uspešno, to vsakdo zna. Zdaj je pa novi nadučitelj dobil celo dopust za teden dñj, da se vozi po svetu s svojo ženkico, otroci pa doma brez šole hapsasajo. Kdo mu je neki dal dopust? Ima li šolska gospodka oblast krajšati šolski pouk zaradi ženitve? Zakaj ni g. učitelj še 14 dnij počakal do počitnic, če hoče medene tedne na potovanji uživati?

Naravno je torej, da je mej ljudstvom velika razburjenost in da se posestniki, skoraj neznosno obloženi s šolskimi bremeni, nevoljno vprašujejo: zakaj se zaradi take zasebne zadeve šolski pouk krči, zakaj se daje učiteljem dopust zavoljo ženitovanskega potovanja?

Kako se ujema to ravnanje z ukazom deželnega šolskega sveta, danega 4. februarja 1870 oddel. II. §. 40? To je tužen razgled iz Pohorja.

Iz Kobarida 28. avg. [Izv. dop.] Pretečeno nedeljo v 26. dan t. m. priredila je Kobaridska Čitalnica veselico, kakeršnih ne nahajamo mnogo po Slovenskem. Ni zdaj prvič, da so se vrli Kobaridski narodnjaki tako obnesli; razum za domače, res idilične zabave, izvrstne pevske moči, pravo navdušenje za narodno stvar in pred vsem narodni ponos naših Kobaridcev slujejo že davno po naši deželici, posebno pa, odkar je plemeniti gospod vitez Klodič odgojil tako lepo število narodnih učiteljev in učiteljic. Ti ljudski učitelji, kakor so mladi, pokazali so baš v nedeljo, da imajo dozorel duh, kar se dostane resne volje, pridnega delovanja, narodnega moštva; pokazali so, da ne umejo samo otrokom bistriti um, blažiti srce, ampak tudi odraslemu ljudstvu. — Razposlana vabila neso ostala brez uspeha; od vseh strani naše dežele sestalo se je priprosto ljudstvo in inteligenco naša, domača in tuja, v Žganovi dvoranji, da se poblaži, pouči in zabava. Šteli smo nad 270 ljudij, lepo število poslušalcev; Kobarid jih v Žganovi dvorani toliko še ni vkupe videl. Veseli smo neizrekljivo take udeležbe, veseli smo posebno mogočnega števila gospij in gospic, žen in deklet. Vaše zanimanje za narodne stvari, slovenske žene in dekleta, nam je porok, da pridejo tudi za nas še boljši časi; v vas je stavljeno naše upanje, ve prve odgoviteljice slovenskih otrok! Slišale ste troje izvrstnih slovenskih pesnic: Ipavčeve „Večernico“, Volaričeve „Zvezdicam“ in † Lebanovo „Sladko kisllico“; ali vam ni srce od radosti kipelo, ali ste prepričane, slovenske gospe, da imamo tudi mi glasbo in pesni, ki človeka očarajo, ki mu govore iz srca, ki mu tolmačijo in izražajo notranje občutke? In ti, slovenski kmet, ki si čul krasni govor ljubeznivega našega pesnika-governika „o stanovih“, so te li uverile njegove zlate besede, da se ti bo s časom godilo bolje, da neso še izumrli, ampak da se komaj rodijo, ki te bodo zagovarjali pred „omikanci“, ki te bodo pripoznavali za brata, ki bodo s teboj občevali kakor s prijateljem? — Vesela igra „Nemški ne znajo“ igrala se je prav dobro; gg. učitelji in učiteljice pokazali so tudi tu, da imajo razum in talent za dramatično predavanje. — Nekaterim gg. gostom iz Tolmina ta igra ni bila po volji; zakaj, ne vemo. Kdor z nami čuti za narod, kdor ima srce zanj — in to bi morali imeti tudi gg. uradniki — se mu bo ta igra gotovo zdela poštena in primerna; to pa smo trdimo, da ni bila izbrana „ostentativno“, kakor se nam je očitalo in zabranjujemo se proti obdolžitvi, da smo hoteli z njo žaliti nekatere gospode. Kdor ima čisto vest, ne more se ob nji

Pogledal je v stereoskop in zdelo se mu je, da se obrača na stran, ker jo je sram. Ravno nad stereoskopom visela je fotografija njegove matere. Aratov jo je snel z žebbla, dolgo jo ogledaval in skrbno jo spravil v miznico. Zakaj je to storil? Ali za to, ker se ne spodobi, da bi bila ta fotografija blizu te ženske... ali iz kakega drugega uzroka — tega še sam Aratov ni dobro vedel. Materina fotografija oživila je v njem spomin na očeta... katerega je videl umirati v ravno tej sobi in na ravno tej postelji. „Kaj misliš o vsem tem oče?“ obrnil se je v mislih k njemu. Ti si vse to razumel; ti si tudi veroval v Schillerjev svet duhov. — Svetuj mi!

— Oče bi mi svetoval pustiti vse te neumnosti, — spregovoril je Aratov glasno in vzel knjigo v roke. Čital ni dolgo, čutil je neko težo po vsem telesu in poprej kakor po navadi, ulegel se je v posteljo, trdno prepričan, da bo hitro zaspal.

To se je tudi zgodilo... a neso se mu uresničile nade na mirno noč.

(Dalje prih.)

spodtikati. Kobaridskim narodnjakom niti na um ni prišlo, da bi utegnili koga „pikniti“.

Po besedi imeli smo krasno domačo zabavo: umetalne ognje in ples. Kobaridska Čitalnica povabila je Tolminsko godbo, da bi pri plesu svirala. Ponudbo so sprejeli in reči je, da so Tolminci veliko pripomogli v to, da smo uživali prijeten in krasen večer. Plesali smo na planem do ranega jutra; še le zdaj si mogel opaziti, koliko število odličnih gostov je bilo prišlo. Posebno Tolmincev je bilo mnogo, tržanov in gospodov. Hvala vsem! Ta pa ne morem, da ne bi izrazil jedne želje: Združeni ste bili zopet jedenkrat pri srčni veselici Tolminci in Kobaridci! Dolgo let že tekmujete v gospodarskem oziru na političnem pozorišči in drugod; začnite v prijaznosti tekmovati tudi na polji narodnega razvoja, narodnega delovanja! 26. dan t. m. videl vas je združene pri domaci zabavi, čutili ste se vsi sinovi jedne dežele, sinove istih gora, po katerih stegajo lakovne roke naši skupni sovražniki. Pokažite, da vam je spomin dra. Lavriča še živ, delajte v to, da bomo ponos majke Slave, da bomo vredni slovenskega imena! Močij ne manjka, nekje jih je več, nekje manj; ali resne volje je treba in pravega poguma. Slovenci si jedino le opomorem, če začnemo spoštovati sami sebe, če se jamemo ceniti in če smo složni.

H koncu par besed našim vrlim učiteljem in učiteljicam.

Ni je še bilo veselice v našem prijaznem Kobaridu, pri kateri bi se bili držali bolj možko, kakor pretečeno nedeljo. Spolnii ste svojo nalogo v zadovoljnost vseh navzočnih; lahko ste ponosni in mi z vami. Ne vem, ali so kje na Slovenskem učitelji tako narodni, tako zavedni, tako pridni, kakor ste vi. Vsekako ste lahko vsem v izgled. Ohranite v sebi ves čas svojega življenja ta narodni ponos, te svete čute za našo stvar, to navdušenje za pouk in poblažitev našega ubogega naroda! Vi ste močni: v rokah imate našo nežno mladino, odgovorite jo za poštene, značajne može, pridne gospodinje! Nikdar pa ne pozabite moža, ki vas je za to naredil, kar ste, ki vam je dal priložnost, da ste se izučili, moža, ki smo mu vsi Slovenci, posebno vsi Gorjani dolžni spoštovanja in zahvale, viteza Klodiča!

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 27. julija.

G. župan Grasselli naznani, da se je 18. t. m. z deputacijo poklonil g. deželnemu predsedniku baronu Winklerju s prošnjo, da blagovoli Nj. Veličanstvu presvitemu cesarju sporočiti najsrčnejše čestitke Ljubljanskega mesta k rojstnemu dnevu. Še isti dan prišel je telegram od generalnega poštnika F. Z. M. Mondel-a, v katerem Nj. Veličanstvo izreka zahvalo za čestitanje.

Isto tako izrazil je g. župan 23. t. m. o priliki rojstvenega dne prestolonaslednika nadvojvode Rudolfa g. dež. predsedniku najsrčnejša voščila, na kar je brzjavno odgovoril grof Bombelles, da se cesarjevič Rudolf za čestitko zahvaljuje in sporoča Ljubljanskemu mestu svoj pozdrav.

Sporočilo županovo odobri se z živahnimi živjo in slava-klici.

V imenu šolskega odseka poroča profesor Šuklje o dotacijskem računu realkinega vodstva za 1882 l. Stroškov je bilo 1760 gold. 21 kr., dohodkov pa 1662 gld. 97 kr.; tedaj primankljaja 97 gld. 42 kr. Poročevalec opomni, da je pri tolikoj svoti presežek precej velik in da bi se pri nakupovanju knjig dalo marsikaj prihraniti.

Poročevalec nasvetuje, da se dovoli primankljaj z opombo do vodstva realke, naj v bodoče varčno ravna z dotacijo, čemur zbor pritrdi.

Za modelsko šolo položeni dotacijski račun je prekoračen za 20 gold. 19 kr. Poročevalec profesor Šuklje nasvetuje, da se privoli primankljaj z dostavkom, da se vodstvo šole opozori, da v bodoče dočene dotacije ne prekorači.

Dovoli se g. nadučitelju Andreju Praprotniku 100 gold. stanarine, kakor prejšnja leta in pritrdi se, da g. mestni učitelj Žumer opravlja službo c. k. okrajnega šolskega nadzornika za okraj Kamniški s

postavno določenim pogojem, da normalno-šolski zaklad plača nadomestovalnega učitelja.

Ustanova na obrtni šoli v Gradi v znesku letnih 250 gld. podeli se knjigoveznemu učencu Rajku Šleipahu, rodom iz Ljubljane. Računi vodstev Ljubljanskih mestnih šol za leto 1881/2 se odobre in kot zastopnika mestnega odbora v šolski odbor za obrtno nadaljevalno šolo volita se gg. mestna odbornika Klein in Pakič. Na predlog g. župana izreče se dosedanjim zastopnikom mesta v tem odboru za njih delovanje zahvala.

Mestni odbornik g. Hribar vpraša g. župana, mu je li znano, da se g. Korzika, — kateremu je mestni zbor 22. maja t. l. dovolil pot preložiti na Vrtači proti temu, da odstopi štiri metre, stavbena družba kranjska pa tri metre za nov pot, ki bode potem sedem metrov širok in da postavi na zidanem temelju železno ograjo, — tega sklepa ne drži, ampak namestu železne ograje zida zdaj visok zid, kakeršnih je Ljubljanska okolica itak prebogata. Kdo mu je zato dovoljenje dal? in hoče li mestni stavbeni urad nepravilno zidanje takoj ustaviti?

Gospod župan odgovori, da se je g. Korziki naznanil sklep mestnega zbora, da pa magistrat oziroma stavbeni urad ne ve zato, da Korzika po svoje zida, da pa bode takoj potrebitno ukrenil, da se daljno nepravilno zidanje zapreči. Mestnemu 70 let staremu stražniku Janezu Ižancu, kateri služi že 44 let pri mestu, dovoli se zaradi bolehnosti 20 gld. podpore in potem seja sklene.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je občini Velike Poljane v Kočevskem okraji 200 gld. za zgradbo šole.

— (Deželni zbor kranjski) snide se v 17. dan septembra k prvi seji.

— (V Šmariji pri Jelšah) osnova se je te dni tudi krajna skupina nemškega „Schulvereina“. Načelnikom izbran je c. kr. pristav Rothschild. Perovodja bil je znani Gertscher. Vidno je, da imajo nekateri gospodje veliko prostega časa, vidno pa tudi, da tamozni narodnjaki preveč roke križem drže. „Tagespost“ z radostjo objavlja, da se je videlo veliko črno-rudeč-žoltih zastav, kakor da bi bile Šmarije mali Frankobrod.

— (Iz Zagreba) se nam piše v 30. dan t. m.: Današnja Agramerica priobčuje pod naslovom „Zur Situation“ članek, ki je vse pozornosti vreden. Odločno poudarja, da so bili odstranjeni grbi z ozirom na §§. 56., 57. in 62. nagodbe nezakoniti, ker je jezik vseh uradov, avtonomnih kakov upnih, izključno le hrvatski. „Grbi z magjarskimi in hrvatskimi napisi se ustanovnim potom v Hrvatski ne morejo izobesiti in dežela je pripravljena prenašati vse možne posledice svojega upora. Grbi z magjarskimi napisi so prelom ustave; narod je tako živo preverjen, da ima prav, da bode prenašal vse neprilike, vse groznosti, vse škode tega boja za pravico. Naše stališče je silno, ker je na zakon optro. Zakon nam pa ne more nalagati nezakonitega čina. Zakon more samo zahtevati, da se kaznujejo izgredniki, v ta namen pričeta je že kazenska preiskava. — Zakon ne zahteva od nas, da odobrimo nezakonit čin s tem, da ga ponavljamo. Vse kar se more zgoditi, da se popravi protizakoniti čin, je to: da se zoper razobesijo grbi, a brez napisov. To bi se izvelo brez sile. Ko bi se pa hotelo več, bilo bi le proti soglasnej volji naroda.“ Konec članka pa slove: „Jeli gospodom v Budimpešti na tem, da je državni emblem, vkljupni grb, pod zaščito prebivalstva, pod zaščito spoštovanja in ljubezni naroda hrvatskega, ali pa pod zaščito bajonetov: „v tem jim presta volja!“ — Izjavi narodne stranke pridružili so se poslanci: grof Ivan Drašković, Štefan Barbović, Anton Zindl.

— (Vsem p. n. pevcem „Notranjske slavnosti“) v nedeljo 2. septembra bodi v oznanje, da bode skupna vaja ob dveh popoludne v Čitalnici. Za bližnje in taiste pevce od južne strani je to lehk, ali težje bode za one od severa, ker je zvezla bolj nepravilna. Zatorej se apelira na zadnje p. n.

gospode, da pridejo po mogočih razmerah zjutraj v Postojino.

— (Imenovanje.) G. Štefan Kafol, knežkoškofski svetnik in tajnik v Gorici, imenovan je častnim korarjem.

— (V loterijo) na Starem trgu ulomil je preteklo noč neznan tat. Ker razen jednega noža in jednega dežnika ni našel ničesar, kar bi bilo posebne vrednosti, hotel se je okoristiti na drug način: upisal si je namreč v zapisnik dve terni.

— (Potovalni učitelj g. E. Kramar) predava o kmetijstvu: 8. septembra v Ratečah na Dolenjskem; 9. septembra v Boštanji in 16. septembra v Starem trgu pri Loži.

— (Narodna Čitalnica v Škofji Loki) priredi dne 2. septembra 1883 v svojih prostorih Veselico. Program: 2. Iv. pl. Zaje: „U boj“. 2. Jos. Fabian: „Prošnja“. 3. J. Hajdrih: „Petelinčkova ženitev“. 4. Ženski jok. Veseloigra. Osobe: Dagarin. Lucija, njegova žena. Albert Podvinski. Klotilda, njegova žena. Kiljan, sluga. 5. Gluh mora biti. Burk. Osobe: Domoiseau. Eglantina, njegova hči. Placide. Bonifacij, sluga. 6. Ples. Ustopnina: za ude 20 kr., z rodbino 40 kr., za neude 40 kr., z rodbino 80 kr. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. V obilno udeležitev najutrudnje vabi Odbor.

— (Vabilo k besedi,) katero priredi Bovška narodna Čitalnica v nedeljo 2. septembra na „Pošti“ ob 1/2 8. uri zvečer. Vspored: 1. Hajdrih: „Slava Slovencem,“ moški zbor. 2. Govor. 3. Leban: „Slovo od domovine,“ mešan zbor. 4. Deklamacija. 5. Flajšman: „Citre,“ moški zbor. 6. „Blaznica v prvem nadstropji,“ igra. 7. Kocjančič: „Spoved,“ moški zbor. Po besedi ples. — Ustopnina k besedi 20 kr., k plesu za moške 80 kr. — K obilni udeležitvi vabi uljudno odbor.

— (Razpisana je služba) stavbenega praktikanta v Kranjski. Adjutum 600 gld. Prošnje do 22. septembra na c. kr. dež. predsedstvo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 31. avgusta. Odbor razstave dal je županu povodom veselega dogodka, ki se pričakuje v cesarjevičevi obitelji, deset tisoč dnevnih, deset tisoč pa večernih nstropic za ubožnejše ljudstvo na razpolaganje, izražajoč mnenje, da bi bil dan krsta najpripravniji za slavnost.

Dunaj 31. avgusta. Kalnoky imel je včeraj z Bismarckom konferenco ter bil pri obedu v kneževej obitelji. Razen kratkega sprechoda državni kancelar ni zapustil hotela. Konferenca se je nadaljevala.

Balassag-Gyarmath 30. avg. Tukajšnji bataljon brambrovcev, hoteč oditi k vajam v Košice, dobil ukaz, da ostane tu, ker je pričakovati izgredov.

Söjtver 30. avgusta. Nad 400 tujih dobro oboroženih mož ropači in uničevalo je od polunoči do 3. ure zjutraj imetek židov.

Cetinje 30. avgusta. Soprača sultanova poslala je kneginji Črnogorčevi garnituro dijamantov v vrednosti 200.000 gld.

Kodanj 30. avgusta. Ruski car in carica došla danes dopoludne. Ljudstvo ju je živahno nazdravljalo.

Berolin 30. avgusta. „Nordd. Allg. Ztg.“ misli, da je zaslужila s svojim zadnjim člankom zahvalo vseh priateljev miru, tudi francoskih. Primereno opomni jeden iz velikih listov Parižkih, da bode ostro pisarenje proti nemškemu časopisu prenehalo z uzroki vred, zaradi kajih je nastalo.

Narodno-gospodarske stvari.

Cesarjevič Rndolf-ovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer.

To društvo je imenovalo sledeče gospode kot svoje poverjenike:

Fran Žihel, nadučitelj v Wurmburgu; Dragotin Huber, posestnik v Ljutomeru; Ivan Ramuta, posestnik pri sv. Martinu pod Wurmbergom; Miha

Korošec, župnik in Ant. Vidovič, nadučitelj v Cirkovcih; Miha Nerat, nadučitelj, Henrik Kalman, ravnatelj vino- in sadjerejske šole, in dr. Ferd. Dominkuš, odvetnik v Mariboru; Josip Klopčič, učitelj v Št. Petru v Savinjski dolini; Matija Arzenšek, župnik v Grižah; Anton Šibal, župnik in Tomaž Drnajač, nadučitelj v Sevnici; T. Ogorevec, posestnik v Pirženbergu pri Brežicah; Avgust Hecelj, kaplen na Bizijskem; Fran Šorn, nadučitelj pri sv. Jurji pod Tabrom; Luka Kožuh, nadučitelj pri sv. Martinu na Paki; Ferdinand Roš, posestnik v Hrastniku; dr. J. Serne, odvetnik in Mih. Vošnjak, inženir v Celji; Josip Kombah, župnik pri sv. Vidu pošta Slovenj Gradec; Miha Lenovšek, župnik v Makolah; Martin Satler, župnik v Monspergu; Ant. Balon, župnik in Ig. Cizelj, nadučitelj na Vranskem; Peter Fridav, oskrbnik v Noršencih; Anton Dragar, živinozdravnik v Št. Jurji pod Tabrom.

O društvenem delovanju. O Najvišjem pohodu cesarjevem bil je društveni vrt cesarjevičine Štefanie prav lepo okinčan z raznimi zastavami (nad 60), učod pa z mičnim portalom, grbom, venci in napisom. Presvetli cesar se ni peljal naravnost proti kolo-dvoru, ampak okoli Štefanijnegra vrta. Ograja vrtu je na novo rujavosivkasto pobarvana. Zasajena drevesa prav lepo rastejo, ker se marljivo snažijo in oskrbujejo.

Društveno ravnateljstvo je mej drugim dopisovanjem odposlalo tudi prošnjo „centralnemu odboru kmetijske družbe v Građec“, da nastavi slovenskega jezika po polnem zmožnega potovalnega učitelja, kateri bo zmožen kmetsko prebivalstvo v umevnem domaćem jeziku s sadjereji (in kmetijstvu v obče) uspešno poučevati. Da bi se pa s tem poučevanjem prej ko prej začeti moglo, naj pa slavni centralni odbor zmožnim učiteljem podeli pravice potovalnih učiteljev ter jim še to jesen odkaže njih delokrog. V ta namen je društvo za zdaj priporočalo g. Iv. Boštančića, učitelja na Blanci.

Društvo se je sicer še več učiteljev javilo, kateri bi radi prevzeli ta posel, a ravnateljstvo jih za zdaj (pravimo za zdaj) vendar ni moglo priporočati in to iz tehtnega uzroka ne.

Zahvala. Društvo so lepo podporo poslati blagovilni slavni okrajni zastopi v večjem ali manjšem znesku, vendar nobeden manj kot 10 gld. in sicer razen že imenovanega okrajnega zastopa v Celji, tudi Ptujski, Kozjanski, Vranski in Slov. Graški; in slavne posojilnice: že omenjena Celjska in za to Seviška in Mariborska.

Podpisano ravnateljstvo vsem tem zavodom za blagonaklonjeno podporo izreka najtoplejšo zahvalo z najiskrenejšo željo, da bi vsak krajev naložen v povzdigo sadjereje obrodil tisočer sad; v dosegu tega pa hoče društvo uporabiti vse svoje moči in vsestransko uporabljava sredstva. Da je društvo pravo pot nastopilo, pritrjujejo mnoga mu došla priznavalna pisma.

„Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer“.

V Št. Jurji ob juž. žel. 26. avg. 1883.

V. Jarc,
tačnik.
Dr. I. Pavic,
ravnatelj.

Denašnji številki „Slov. Naroda“ pri-
ložen je „Kratek izpisek iz računskih sklepov in iz
opravilskega poročila banke „Slavije“ v Pragi za

14. upravno leto 1882.“, na katerega svoje č. čita-
telje posebno opozorujemo. (575)

Odbor „Sokola“ naznanja svojim čest. društvenikom, da bode odhod k svečanosti v Postojino v nedeljo popoludne ob 1. uri 28 minut. — „Sokoli“ se zbirajo ob polu jednej uri v Čitalnici in točno ob 1. uri odrine „Sokol“ z društveno zastavo na južni kolodvor. Odhod iz Postojine z osobnim vlakom bode ob 9. uri 19 minut zvečer. — Legitimacijski listi za znižano vožnjo dobivajo se pri blagajniku g. Gebi v Slonovih ulicah. — Slavnost v Postojini bo velikanska; namen je tako blag in važen, da je z ozirom na to odbor prepričan, da se bode tega krasnega izleta udeležile ne le obilo članov „Sokola“, ampak tudi mnogo drugačega občinstva iz Ljubljane. Tedaj na noge!

Odbor „Sokola“.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Vet- rovni	Nebo	Mo- krina v mm.
30. avg.	7. zjutraj	735-80 mm.	+ 16,2°C	sl. vzh.	jas.	0,00 mm.
	2. pop.	734-85 mm.	+ 28,0°C	sl. jz.	d. jas.	
	9. zvečer	735-75 mm.	+ 21,2°C	brevz.	jas.	dežja.

Srednja temperatura + 21,8°, za 4,4° nad normalom.

Dunajska borza

dné 31. avgusta t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78	gld.	30	kr.
Srebrna renta	79	"	—	
Zlata renta	99	"	45	
5% marca renta	93	"	35	
Akcije narodne banke	836	"	—	
Kreditne akcije	293	"	10	
London	119	"	85	
Srebro	—	"	—	
Napol.	9	"	49	
C. kr. cekini	5	"	65	
Nemške marke	58	"	40	
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	120	—
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld.	169	50
4% avstr. zlata renta. davka prosta	99	"	45	
Ogrska zlata renta 6%	119	"	50	
" papirna renta 5%	87	"	80	
5% štajerske zemljisci. odvez. oblig.	86	"	50	
Dunava reg. srečke 5%	103	"	—	
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	100	gld.	114	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	118	"	30	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	107	"	35	
Kreditne srečke	105	"	—	
Rudolfove srečke	100	gld.	171	—
Rudolfove srečke	10	"	20	70
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	108	75
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	229	"	—	

Mlad gospod

na deželi, 29 let star, s 550 gld. letne def. plače in 2000 gld. premoženja, želi se zaročiti z lepo, mlado, pošteno, jednako bogato gospodično. Resne ponudbe s fotografijo po-sredno na upravnštvo „Slovenskega Naroda“. (574—1)

Tuji:

30. avgusta.

Pri Slovu: Fery z Dunaja. — Wanzek iz Gorice.

Pri Malte: Damen z Dunaja. — Albanier iz Gradea. — Greiff iz Trsta. — Vitez Roth iz Kamnika.

Pri zdatno znižanih cenah velika razprodaja
bogato založenega, v konkurzno maso gospoda
Iv. P. Schreyer, Špitalske ulice,
spadajočega
galanterijskega, Norimberskega
in drobnega blaga

na debelo in drobno. — Posebno so priporočila vredna krasna, v **velikej izberi** nahajajoča se (405—12)

pisalna, pušilna in popotna orodja, albumi in fino blago iz usnja, otročje igrače, namizno in jedilno orodje, kuhinjske posode, kinč, parfumerije, lesorezni izdelki, podobe svetnikov, pobožni darovi itd.

Izvanska naročila izvrše se točno in v zadovoljnost po poštnem povzetju.

Poslano.

(4—26)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
pozname kas najbolje okrepljujuče piće,
i kas izkušan liek proti trajnom kašiju plućevine!
želudca bolesti grkljana i proti mohurnim kataru,
kas i elastičnih za (PASTILLEN)
probavile
se naši se kod Hinke Mattonija (Karlov vari u Českoj).

Prostovoljna dražba
mnogovrstnega hišnega orodja
bode v ponedeljek 3. septembra t. l. v Florijanskih ulicah št. 6 v 1. nadstropji (571)
od 9.—12. ure dopoludne in od 3.—6. ure popoludne.

Pivovarna bratov Kosler-jev.

Izvrstno

marchno pivo
v zaboje po 25 in 50
steklenic

se dobiva iz (83—30)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

Vrelec kronprincesinje
Štefaniye

Krondorfske slatine.

Od zdravniških kapacitet za svojo izredno zdravilno moč pri bolezni v želodecu, na plučah in v grlu pripoznan kot najboljša slatina na kontinentu.

V veličih Bordaux-steklenicah po 24 kr.

prodaje samo

G. PICCOLI,
lekarnar „pri angelji“, na Dunajskej cesti,
v Ljubljani. (277—6)

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljevajo se slavnemu občinstvu za do sedaj mi izkazano zaupanje kot delovodja pri gospoj Ant. Jakšetovej udovi, naznjam ob jednem, da sem z današnjim dnevom izstopil ter budem svoj krojaški posel nadaljeval pod svojo firmo.

Zagotovljam solidno delo in nizko ceno ter točno postrežbo, prosim, da me slavno občinstvo počasti z obilimi naročili.

Spoštovanjem

RADOSLAV MILAVEC,

krojač,

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 14, v B. Kogelnovej hiši.

Najbolje ter najceneje naročajo se
priznano dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske
tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke
v najstarejšej tukajšnji ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debevc-u v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritlično.

(508—20)